

Egyenesszárnyúak közösségi monitorozása szikes élőhelyeken (VIII.), száraz gyepekben (IX.) és hegyi réteken (X.)

1. A monitorozás célja

Az egyenesszárnyúak közösségi szintű trend monitorozása a szikes élőhelyeken (VIII. projekt), száraz gyepekben (IX. projekt), valamint a hegyi réteken (X. projekt).

(A vizsgálatok kapcsolódnak a növénytakasok monitorozásához (élőhelyek trend monitorozása), illetve az egyenesszárnyúak fajszintű monitorozásához.)

2. Mintavételi helyek

A mintavételi helyeket az 1. melléklet tartalmazza.

3. Mintavételi gyakoriság, ütemezés

Az adott növénytakas mintavételi gyakoriságának megfelelően a szikes (VIII. projekt) és a száraz gyepek (IX. projekt) mintavételi helyek esetében háromévenként, a hegyi réteken (X. projekt) kétévenként. Az mintavételi időszakok az év folyamán 3-szor: május-június, július-augusztus és szeptember (május utolsó két hete-június első hete, július utolsó hete-augusztus első két hete, szeptember első 3 hete).

4. Módszerek

Standardizált fűhálózás 4 ponton (minta: 300 csapás, 10 x 10 m-es (100 m²) területen, random módon), kiegészítő módszerek a vizuális megfigyelés és hang alapján történő azonosítás.

A 10x10 m-es mintanegyzet alakja helyszíntől függően módosulhat, alapterülete azonban ne térjen el ettől és legalább három elkülönült mintavételi út legyen benne. A vizsgált élőhelyfolton belül a mintanegyzetet úgy kell lehelyezni, hogy a különböző növényzeti szerkezetű pontok mintázva legyenek. Szükség esetén több 10x10 méteres kvadrát felvétele. Az egyenesszárnyú felmérést lehetőség szerint a növényzeti mintavételi kvadráton kívül kell elvégezni. A gyepek teljes területének méretét is rögzíteni kell.

A mintaterületről fotót kell készíteni.

A mintavételeket 10-17 óra között lehet végezni, de nyári melegben (augusztusban) 12-14 óra között szünetet kell tartani. A mintavétel pontos időpontját is mindig rögzíteni kell.

Természetvédelmi szempontból fűhálózáskor javasolt, illetve előnyben részesítendő a terepen biztonságosan határozható példányok helyben történő determinálása és élve eleresztése. A terepi élve határozásos-eleresztéses mintavételek szakembert igényelnek!

Érzékeny élőhelyeken (az 1. mellékletben jelölve!) 1x10 méteres kvadrátban 30 perces egyelések mintavételt kell végezni.

A fűhálózás során fogott lárvákat nem számoljuk bele a fogásszámba, csak, mint kiegészítő információ, külön adatként kell felírni.

A fűhálózás kiegészítésére, külön változóként 15 perces egyeléses adatgyűjtést kell végezni. A hang alapján történt azonosítás eredményét az egyelés eredményével együtt, de külön változóként kell kezelni.

5. Vizsgált változók

- **Kötelező:**

- egyedszám fajonként és nemenként
- fajszám
- az élőhely nagysága
- az élőhely növényzetének szerkezete (magasság, többszintű gyepek esetén szintenként, borítás /%/ , egy- és kétszikűek aránya /%/ , pillangósvirágú fajok összborítása /%/)
- a kezelések dokumentálása: kaszálás ideje, gyepek magassága a beavatkozás előtt és utána, kaszálás mintázata (pl. sávok, foltok elrendezése)
- az észlelt zavarások (pl. taposás, avartűz) dokumentálása: időpont, kiterjedés, esetleg elpusztult példányok észlelése

6. Származtatott adatok

- Orthoptera együttesek fajainak relatív dominanciája /%/ és négyzetméterre vonatkozó denzitása, valamint az egyes fajok ökológiai indikációs besorolása alapján (kidolgozás alatt) a közösség állapotának becslése.
- Orthoptera együttesek fajgazdagsága és diverzitása (különböző diverzitási indexek, diverzitás rendezések használata)

➤ Származtatott adatok értékelése

Az együttesek dominanciaviszonyainak és a diverzitás megváltozásának, valamint a fajszám változásának, egyes fajok megjelenésének, eltűnésének értékelése.